

του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

Μεγαλύτερο κακό από την σωματική τύφλωση είναι η πνευματική τύφλωση της απιστίας και ότι αυτό είναι αποτέλεσμα της αρνητικής θέλησης κάποιων ανθρώπων να στραφούν προς το Θεό, που δεν παύει με διάφορους τρόπους και αφορμές να τους καλεί. Ακόμη, ενώ ο τυφλός 'είδε' τον Θεό με τα εσωτερικά μάτια της πίστης, κάποιοι στη διάρκεια της ιστορίας, αν και λειτουργεί η όρασή τους, παραμένουν στην ουσία τυφλοί, διότι αρνούνται να αναγνωρίσουν τον χορηγό του ακτίστου φωτός, που είναι ο Κύριος Ιησούς.

Έφτυσε κάτω και έκανε πηλό από το σάλιο και άλειψε τον πηλό πάνω στα μάτια του τυφλού. Με το θαύμα που έγινε στη συνέχεια είναι σαν να διακηρύσσει προς όλους ότι ο ίδιος είναι ο Δημιουργός των ανθρώπων, αφού και τον Αδάμ έπλασε από το χώμα της γης φτιάχνοντας πηλό.

Και είπε στον τυφλό: «Πήγαινε πλύσου στην κολυμβήθρα του Σιλβάμ», το οποίο σημαίνει 'απεσταλμένος'. Ο Χριστός επομένως είναι ο Απεσταλμένος του Θεού, είναι εκείνος που παρέχει το αληθινό φως στους ανθρώπους, αλλά και χορηγεί την αιώνια ζωή μέσω της αναστάσεώς Του. Εικονίζει μάλιστα η κολυμβήθρα του Σιλβάμ την αναγέννηση των ανθρώπων δια της Εκκλησίας και του Βαπτίσματος.

Έφυγε ο άνθρωπος και πλύθηκε και ήρθε, έχοντας βρει το φως του. Ο Θεός θέλει να συνεργεί ο άνθρωπος στη σωτηρία του και η βούλησή του να στρέφεται προς το καλό. Γι' αυτό έστειλε τον τυφλό να πλυθεί, ώστε και η πίστη του να τονωθεί.

Φέρνουν στους Φαρισαίους τον άλλοτε τυφλό. Και ήταν Σάββατο όταν έκανε τον πηλό ο Ιησούς και του άνοιξε τα μάτια. Ούτε πηλό μάλιστα δεν επιτρεπόταν να φτιάξει κανείς την ημέρα του Σαββάτου. Αθεράπευτη τυπολατρία επικρατούσε στη συνείδησή τους, αφού με τον ίδιο τρόπο αντιμετώπιζαν τα πράγματα και σε άλλα θαύματα του Ιησού, όπως στη θεραπεία λ.χ. του ανθρώπου με το παράλυτο χέρι στη Συναγωγή, την ημέρα του Σαββάτου (Μάρκ. 3,1-6). Η πρόταξη όμως των τύπων εις βάρος του νοήματος και της ουσίας είναι αρρώστια πνευματική και χρήζει θεραπείας. Διότι το πνεύμα έτσι φυγαδεύεται και στη θέση του επικρατεί ένας στείρος ηθικισμός, χωρίς εσωτερικό περιεχόμενο και σύνδεση αγιοπνευματική με τη Χάρη του Θεού.

Άλλοι έλεγαν: 'Πώς είναι δυνατόν άνθρωπος αμαρτωλός να κάνει τέτοιες υπερφυσικές ενέργειες;' και μεγάλη διχογνωμία έγινε ανάμεσά τους, ώστε για άλλη μια φορά αποδεικνύονται αληθινά τα λόγια του αγίου Συμεών του Θεοδόχου, ο οποίος όταν πήρε στην αγκαλιά του το βρέφος Ιησούς, είπε τότε πως αυτός γεννήθηκε ως «σημείο αντιλεγόμενο» (συμφωνίας και διαφωνίας των ανθρώπων ως προς το ποιος είναι) και εις πτώση και ανάσταση πολλών εξ' αιτίας Αυτού. Εξάλλου, λίγο πριν από το περιστατικό με τον τυφλό, το Ευαγγέλιο αναφέρει ότι επιχείρησε ο λαός να τον λιθοβολήσει γιατί αποκάλυψε ότι πριν γεννηθεί ο Αβραάμ υπήρχε αιώνια δοξασμένος (ως Θεός).

Ο Χριστός είχε φυσικά πει ότι αν οι Ιουδαίοι ήταν αυθεντικοί μαθητές του Μωυσή

θα είχαν αναγνωρίσει τη θεότητα Του, αφού ο Μωυσής για τον Χριστό μίλησε. Απάντησε ο άνθρωπος στους Φαρισαίους και τους είπε: «Εδώ είναι το παράξενο, ότι εσείς δεν ξέρετε από πού είναι, κι όμως μου άνοιξε τα μάτια. Και γνωρίζουμε πως ο Θεός δεν ακούει αμαρτωλούς, αλλά αν κάποιος είναι θεοσεβής και κάνει το θέλημά Του, αυτόν ακούει». Πώς θα επέτρεπε δηλαδή ο Θεός σε έναν αμαρτωλό, τους επισημαίνει ο άλλοτε τυφλός, να κάνει τόσο μεγάλα θαύματα; «Αν δεν ήταν αυτός από τον Θεό, δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτα», κατέληξε. Επομένως, αφού κάνει μοναδικά θαύματα είναι ο Υιός του Θεού.

Δεν άφησε τον άνθρωπο ο Ιησούς χωρίς επιβεβαίωση της παρουσίας Του, αλλά έψαξε και τον βρήκε, αφού τον είχαν διώξει οι καθωσπρέπει θρησκευόμενοι της εποχής, επειδή αφενός είδε τη μεγάλη πίστη του και τη μαρτυρία στους γύρω του για Εκείνον, και αφετέρου επειδή ο Θεός δεν εγκαταλείπει ποτέ τα πλάσματά Του, παρά μόνο επεμβαίνει, όποτε εκείνος κρίνει καλύτερα, «προς το συμφέρον της αιτήσεώς τους». Ένα σημαντικό μήνυμα εδώ είναι να μην ξεχνάμε το χρέος μας και προς τους άλλους. Να γινόμαστε δηλαδή θαρραλέοι ιεραπόστολοι με τις μικρές ή τις μεγάλες δυνάμεις μας, που ο Θεός πάντα χαρίζει και ενισχύει, όχι μόνο σε κατάλληλους αλλά και σε ακατάλληλους καιρούς (Ματθ. 5,11).

Απ' ότι φαίνεται στην παρούσα περικοπή τού κατά Ιωάννην Ευαγγελίου, υπάρχουν άνθρωποι -εδώ εκπροσωπούνται από τους Φαρισαίους- που όχι μόνο δεν θέλουν να έχουν καμία σχέση με την αλήθεια, αλλά και διαστρέφουν επίτηδες την αλήθεια για να παρασύρουν και άλλους στην πλάνη. Όσοι εν γνώσει τους, και αμετανοήτως βέβαια, παρασέρνουν τους άλλους στην πνευματική καταστροφή θα κληρονομήσουν το πυρ το άσβεστο και αιώνιο. Για εκείνους όμως που από άγνοια τα φάυλα πράττουν, δίνει ο Θεός πολλές ευκαιρίες, ανώδυνες και επώδυνες, μήπως και μετανοήσουν και σωθούν.

Γιατί όμως ορισμένοι άνθρωποι βρίσκονται σε μεγάλη δυσκολία όταν βρεθούν αντιμέτωποι με την αλήθεια; Διότι πιστεύουν υπερβολικά στον εαυτό τους, στις απόψεις τους, στην αξία τους. Αυτό-ειδωλοποιούνται και αρνούνται τον πραγματικό Θεό. Ίσως κάποιοι μάλιστα να νομίζουν ότι πιστεύουν, αλλά η πίστη τους δεν είναι παρά προέκταση της ασφάλειάς τους στο υπερπέραν και όχι κάτι το αληθινό. Στερούνται φυσικά την ταπείνωση και την γνήσια μετάνοια, αφού νιώθουν ανώτεροι από τους άλλους. Θεωρούν ότι έχουν στο τσεπάκι τον Θεό, ζουν ψευδώς ως αυτόφωτοι, και αρνούνται το φως το αληθινό 'το ερχόμενον εις τον κόσμον φωτίσαι πάντα άνθρωπον'.

Ως συμπεράσματα, ακόμη, από την μικρή ανάλυση της σπουδαίας ευαγγελικής περικοπής που επιχειρήσαμε, μπορούν να εξαχθούν τα κάτωθι:

«Εγώ, που μιλάω αυτή τη στιγμή μαζί σου, είμαι ο Υιός του Θεού» αποκαλύπτει ο Χριστός, όχι μόνο προσωπικά σε όσους έχουν τις υγιείς προϋποθέσεις, αλλά και στην Εκκλησία Του δια των μυστηρίων και της αγιαστικής ζωής. Ο Χριστός είναι η κρίση της κρίσεως των ανθρώπων. Αυτός είναι το Α και το Ω, η Αρχή και το Τέλος. Στο εξής, όλοι οι άνθρωποι κρίνονται αναφορικά με τη στάση τους απέναντι στο πρόσωπο του Κυρίου. Ο ίδιος δεν κρίνει κανέναν, αλλά οι άνθρωποι είναι εκείνοι

που κρίνονται, ανάλογα με τη ζωή τους και την αγάπη ή όχι, που δείχνουν όσο ζουν.

Ο πόνος και η θλίψη δεν αποτελούν πάντα αρνητικές καταστάσεις, αλλά έναρξη ή πορεία προς την αγιότητα, αν ο άνθρωπος γνωρίζει να προσφέρει τις θλίψεις του στον Θεό με υπομονή, όπως έπραττε ο συγκεκριμένος τυφλός του Ευαγγελίου. «Ο Θεός παιδεύει (πάντα) επί το συμφέρον», αναφέρει ο απόστολος Παύλος (Εβρ. 12,10), και πάλι γράφει: «Είμαστε βέβαιοι ότι, αν αγαπά κανείς το Θεό, ο Θεός κάνει τα πάντα να συντελούν στο καλό του» (Ρωμ. 8,28). Διαφορετικά δεν βρίσκει νόημα κανείς στη ζωή και δεν υποφέρονται οι δυσκολίες και στενοχώριες.

Υπάρχουν άνθρωποι που δεν κρατούν καμία στάση απέναντι του Χριστού, όπως οι γονείς του άλλοτε τυφλού. Στις περισσότερες όμως περιπτώσεις, οι άνθρωποι τοποθετούνται θετικά ή αρνητικά απέναντί Του. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το θάμβος από τις επιστημονικές και τεχνολογικές ικανότητες του σύγχρονου ανθρώπου, οδήγησε κάποιους στην αίσθηση αυτοθέωσης και στην καταστρεπτική για την τελειοποίηση του ανθρώπου απόρριψη της υπέρξεως του Θεού. Η άρνηση ορισμένων εξελίσσεται σε πόλεμο κατά του Χριστιανισμού και των πιστών. Έτσι, οι πιστοί π.χ. βίωσαν και βιώνουν διωγμούς, εξορίες και μαρτύρια, ο πατέρας της Αγίας Βαρβάρας έγινε και ο φονιάς της, νέος αυτοκτόνησε γιατί τον πίεζαν να μην στρέφεται προς το Θεό (δες στο βιβλίο: 'Πώς σκότωσα το παιδί μου') και μια γυναίκα έπεσε σε μεγάλη κατάθλιψη γιατί ο σύζυγος τής απαγόρευσε να θρησκεύει (δες στο βιβλίο: 'Όχι ιερεύς μεταξύ μας'). Τα υπαρξιακά και θεολογικά θέματα είναι λοιπόν πολύ λεπτά και απαιτείται ο πρέπων σεβασμός προς την πίστη του άλλου. Όχι η βία ή ο εξαναγκασμός.

Τέλος, ο γνωστός ψυχίατρος Γιούγκ διέγινωσε ότι η πίστη είναι φάρμακο κατά του άγχους και η βαθειά πίστη πραγματικά δίνει φτερά και ανυψώνει τον ευλαβή άνθρωπο. Ο Χριστός παρέχει το φως το αληθινό, που φωτίζει το πνευματικό και υπαρξιακό μας αδιέξοδο, προσφέρει έξοδο από τον ναρκισσισμό του σύγχρονου ανθρώπου και ψυχοσωματική ανάπαυση. Προϋπόθεση είναι να τον δεχθούμε ως Λυτρωτή, να επιτρέψουμε στη χάρη Του να κατασκηνώσει μέσα μας και να ζούμε εν ταπεινώσει και μετανοία την καθημερινή μας ζωή.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

Κυριακοδρόμιο, εκδ. 'Άρτος Ζωής', Αθ. 2011

Κων/νου Γρηγοριάδη, 'Λόγος και ύπαρξη', τ. α', έκδ. β', εκδ. 'Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος', Μήλεσι Αττικής, Αθ. 2001

Νικολάου Νευράκη, 'Ο Χριστός και ο καινούριος κόσμος του Θεού', Αθ. 1989

Σταύρου Φωτίου, 'Ορθόδοξα μηνύματα', εκδ. Γρηγόρης, Αθ. 2000

Τιμοθέου Κιλίφη, αρχιμ. 'Τα τέσσερα Ευαγγέλια και Πράξεις αποστόλων', α' τόμος, 4η έκδ., Αθήνα